

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:
Ó-vár Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenként kétszer, u. m. Vasárnap és Csütörtökön. Ara évnegyedre 3 ft
o. é. Hirdetési ár: soronként 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a ki-
adó-hivatalnál kezeletik.

KIADÓ-HIVATAL:
Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„A KOLOZSVÁRI KÖZLÖNYRE.”

Jövő április 1-jén kezdve lapunk folyama új évnegyedbe menvén át, méltóztassanak évnegyedest előfizetőink megrendelésüket e hónap végeig megújítani, hogy példányaink számáról ahhoz képest intézkedhessünk.

Az előfizetési pénzek a kiadó hivatalhoz Stein János középutcai könyvkereskedésébe utasítandók.

A lapunk iránt folyvást emelkedő lelkes részvétel csak serkenti igyekezetünket, hogy feladatunknak minél nagyobb buzgalommal felelhessünk meg. — Kolozsvárt, március 12. 1860.

A szerk.

(D) Szem'e. Ha külső foglalkozások nem vonják el figyelmünket, lelkünk saját világába merül el, s önmagunkkal foglalkozva, öntudatunkat fejlesztjük, önismeretünket emeljük. Ily magabizálásra mindig szüksége van oly embereknek kivált, kik a szellemi téren akarnak használni a társadalomnak, mert a tanulmány még nem elég az eszmék előteremtésére, s elveinek megalapítására; de gondolkodás, számvetés kell, hogy öntudatosan cselekedhessünk.

A mi áll az egyénél, áll a nemzetnél is; a ki keveset tehet, annál többet gondolkozik, ha t. i. jóra való és nem bárgyú. És a gondolkodás e korszakaira szintugy szüksége van a nemzeteknek, mint az egyéneknek a végett, hogy világtársadalmi viszonyaik közt saját helyzetük kellő szempontját felfoghassák.

Mi magyarokul szintén elég üres idővel rendelkezhetünk a magunkba szállásra; s szükséges is, hogy ha társadalmilag minél kevésbé szereplünk, annál inkább munkálkodjunk szellemiünkkel, annál inkább igyekezzünk ismerni önmagunkat, helyzetünket.

Lapjainkban alkalmasszerint igyekeztünk érinteni azon magasabb politikai szempontokat, melyeket nemzetünknek nézve érvényeseknek véltünk. Nem egyszer mutattuk fel azt, mily fontos állást foglal el a magyar elem Németország oldala mellett az által, hogy ő mint szikla áll a panslaviszmus közepette; mely szikla ha lerombolhatnák, a tenger öszszecsapna felette, s az Erz és Arden hegyektől a kaukaszusi szirtig, és Sziberia jéghegyeiig uralkodnék egy óriási nemzeti elem, mely bár most számtalan törzsre lévén szakadva, szokásaiban s jellemében különbözik, de egy hatal-

mas hódító koronája alatt oly erős egységgé válhatna, melynek világuralmát semmi hatalom, semmi szövetség meg nem gátolhatná. Elmondottuk, hogy a császári ház legfontosabb jelvénye a magyar korona, hogy egy dunai nagyhatalom súlypontja egy stratégiai mint diplomáciai szempontból a Duna középpontjára — és így Magyarországra — esik. Állításunkat igazoltuk is a Mária Teréz és Ferencz császár alatti történeti eseményekkel, midőn mindannyiszor kitűnt, hogyha az uralkodó birodalmának középpontját veszi kiindulási pontul — győzhette volna.

A történet szól ezen állítások alaposága mellett, melyet nem láttunk be legegyszerűbben, de már a langeszt világ-hódító hun király Attila alkalmazásba vett, Budára tevén kormányát. Pannónia régi nagyságát s hatalmát a szerencsés választott középpontnak köszöni. Ezeknek számbavételével mondtunk egykor azt is: nem busulunk azon, hogy nincs tengerünk, egy oly száraz föld a miénk, mely az európai impulatio népfaj viszonya szerint, az európai egyensúly érdekével a magyar névvel szükségképp össze van, és össze kell hogy kötve legyen. A történelem hozta ide a gondviselés szárnya alatt nemzetünket, és a gondviselés tudta mit és hogyan intéz.

Nem kevésbé kellemes meglepetést éreztünk közelebből, a „Revue Contemporain” egy tisztes értekezését olvasva a „Journal de Debats” szerkesztője J. E. Horn utólag, mely e folyóirat febr. 29-ki számában „La question des nationalités en Autriche” (A nemzetiségek kérdése Ausztriában) cím alatt jelent meg.

Az említett cikk habár ildomos hangja mellett is nem ment az Ausztria elleni invectívától; de e birodalom történeti viszonyaihoz sok tárgyatartalommal szól, s jelesen Magyarország viszonyait alapos ismeretekkel tárgyalja. És így tudományos szempontból méltán kiérdemli figyelmünket.

„Ausztria — így kezdi az értekezés — a mint gyakran mondva volt, nem egy nemzet, s a szó szoros értelmében nem is egy állam”; de a népek csoportozata országok egyesülete egy uralkodó sceptum alatt. Ezen uralkodás magában foglalja a németeket, olaszokat, szlovákokat, magyarokat, — folytatja az író, s azon következtetésre jön, hogy tisztán nemzetiségi szempontból itt a főjellemet megkülönböztetni bajosan lehet.

Ezen s hasonló előzmények után idézi Hain szerint az ausztriai népfajok statisztikai kimutatását, mely szerint van:

Szláv 15,282,196.
Latin (olaszok, oláhok sat.) 8,104,756 (ma m. e. 5,000,000).
Németek 7,917,195.
Ázsiai faj (magyar, görög, örmény, zsidó, cigány) 6,279,608.

*) Most a császári programm által egy állammá van kimondva (D.)

Ide értendő, hogy azóta a latin vagy román népességből Lombardiával szinte három milliónyi esett, tehát a román népességet (olasz, oláh) 5,000,000 lélekre lehet ma tenni.

„A népfajok ezen felosztása — jegyzi meg az író — négy csoportozatba, érvényes, tudomány és államtani szempontból; de gyakorlatilag kevésbé, s csakis a birodalom ethnografiai képződésének tökéletlen táblázatánul tekinthető. A szlovákok északi s délre osztrák, s mindezen törzsek egymástól nyelvök és szokásaikra nézve különböző ágazatokat képeznek. Az északi számszerint 11 millióra menő szlovákok, csehek, lengyelek, oroszok; a déli szlovákok: szlovének, horvátok, szerbek s bolgárok. A román faj oszlik nyugatra vagyis olaszokra, kiknek száma a közelebbi hadjárat után két s fél millióra szállott; és a tulajdonképp ugynevezett románokra, vagy oláhokra (valaques), kik szintén két s fél millióból állanak. A németek közt nagyobb egyenlőség (homogénéit) található, mint a fennebbi törzsekénél, mind a mellett felső és alsó Németországra oszlanak több apró csoportozatban. Ellenben a magyarok a mellett, hogy nyelvben szokásban egyek, ugyanazon földterületen egy tömegben is laktak, e részben tehát ők teljes kivételt képeznek az ausztriai népek közt.

Ilyen az osztrák birodalom ethnografiai táblázata, mely száradokon át kivételes körülmények befolyása által alakult.

Ezután ismerteti író a nemzetiségi viszályok két oldalú természetét, s keresi: hol van a birodalom compactabb ereje?

Céljára a Magyarországon lakó népességek egymáshoz arányát az 1850-en inneni számítások szerint, következő táblázatban mutatja ki:

Magyar	4,469,700
Szlávok	1,804,710
Német	836,000
Oláh	566,000
Orosz	471,000
Horvát	78,000
Szerb	69,000

Ily compact egység, s egyszersmind ily csakis a birodalom magvát tekinthető, külső rokonszenvektől nem illetett nemzetiségimint magyar, nincs a birodalomnak. Az osztrákbirodalomban élő nyolcz millió német mindig a negyven millió nemzethez vonzódik, mely a nagy német szövetséget képezi. Bécs közigazgatási központja ugyan: de a politikai sokkal inkább Frankfurt, Dreza, München sat. Az 1848-ki német mozgalom viszhangra talált Bécsben, sat. A mi a 15 millió szlovát illeti, tudva van merre fordítják ők szemeiket. Nem láttuk-e az északi s déli szlovákokat ülésnél Prágában, s határozgatni a német elem elbuktatása, s egy jövőendő panszláv birodalom felállítását felett? Kérdésen kívül ezen panszláv eszmék újabb időkben tetemesen módosultak, mindamellett senki sem hiheti el, hogy egy szláv birodalom köz-

ÉSZREVÉTEL

EGY ÉSZREVÉTELRE, melyben a „P. Hír-nök” megmutatja, mikép egyesíthetni a tudományt a humorról.

Heracles már bölcsőjében megfojtá a rémséges kigyópárt, melyet Junó a gyűlölt csecsemő elpusztítására küldött vala. A tudományt egyik legjelesebb, legfontosabb ágában, a physiologiában, végsőszóval fenyegette egy szörnyű paradoxon, s a P. Hír-nök 3-dik számában, tehát szintugy mint Heracles csecsemő korában, mielőtt kárt tehetne a szörnyeteg, agonsújtá. Több ő mint Heracles, mert emennél csak az izomi erő dolgozott, a P. H. korunk nagy erejével, a szellemmel, rendelkezett, — a paradoxont vízcsele semmisít meg. Dehalljuk magat: „Hogy a tokaji bor oly jeles, hogy a bántás oly termékeny, hogy nálunk a fák aránylag hamarabb virágoznak mint nyugati Európában, s hogy nálunk (a) gabnaféléknek nagyobb szalmájok van, mint pl. Angliában (:) mind-ezeket Berde ur onnan akarja főleg kimagyarázni, mivel Magyarország levegője nem oly nyirkos mint nyugati Európában. De ha előadás és fejtegetése helyes volna, akkor az afrikai (Szaharában) legjobb bornak s legbujább szalmáj gabnának kellene teremnie.”

A Hölgyfutár egykor azt mondá, hogy witz és igazság különböző két dolog. Meghagyom neki az eredetiség dicsőségét, mert hiszen a H. nem tartozik tudni, hogy Shaftesbury azt a gondolatot már másfél századdal ezelőtt — más szavakkal — elmondta. Wieland pedig tovább toldja, lehetségesnek mondván, hogy „a witz kihágásainak engedett szabadság az igazság elemeitét megátalja.”

Hanem a P. H. tudósítója mindezeket nem aggódik, ő csakhogy elmondhassa ötletét, tán még azt is elhiszi, hogy igazság. Sajnálom, hogy ki kell vennem a jó tudósít-

tót e boldogító tévedéséből, s ismét Wieland-mondatom el, mily gyönyörű észjárással huzta ki azt a Szaharabélt következtetést: „Abból, ugymond Abderitaiban: „hogy a görögök a tökéletes szépség némi részét a szemnek nagyságában, s a szájának kicsiségében helyezik, ki következtetné, hogy azt tartják a görögök a legszebb hölgynek, a kinek szemgolyója egy hüvelyknyi átmérőű, és szája oly piciny volna, hogy alig lehetne egy szalmaszárt dugni belé?”

Bettőlre itt egy okoskodó a P. H. abderitája. Akadémikusunk bizonyos viszonyt fedez fel a növény kigözülgése és táplálkozása között, kimutatja ezt a kapcsolatot eredményeiben, s eladja jelesen azt a ténnyt, hogy a levegő szárazságában fokozatosan következő tartományok sorában, a gabnaszalmának a maghoz való aránya is megfelelő sort képez: még pedig úgy, hogy a szárazabb levegő a több szalmának felel meg. Ebből a következtetést, mond a P. H., hogy teljes tökéletes száraz levegőben — mert ezt kell tennie a típusus „Szahara” kifejezésnek — leghosszabbnak kellene lenni a gabnaszalmának! Éppen nem: szintoly kevésbé, mint nem a legszebb nő szemének egy ökölhöz, s szájának egy varrófül-foknyinak! Akadémiai tudósítónak magának is tudni kellene annyit, hogy midőn physiologus a növényélet némi vonásait és körülményeit külön választja megvizsgálás végett, a többieket, u. m. a növényélet más feltételeit elemegetés nélkül is, mint tudvalevő, érvényeseknek ismeri, s csak is ezeknek meg-hagyatva lehet logikai következményeket huzni inductiójával nyert állításából. A „Szahara” megint a növényélet természetes feltételeit akarja elcsenni, s így a tudósító minden oldalról törvénytelenül következtet. A „non sequitur” beállítva hanyatt bukik a reductio ad absurdum, a tudósító egyedül lehetséges igazsága, s így csak a „witz” marad meg.

Igen de én a witznek sem igérek hosszú életet. Hiszen csupán annak köszönheti létét,

hogy a „reductio ad absurdum” színét viseli. Hát ha már én azt mutatnám ki, hogy még ez a szín sem létezik, nemde azzal maga a witz is füstbe enyészik el? Kimutatni pedig nem nehéz.

Az, hogy a felettebb száraz levegőben — abszolút szárazság a föld kerekén nem létezik — erős vegetatio növények fejlődjenek, a világért sem „absurdum”, sőt a legterjedelmesebb, s legkülönbözőbb alakokban előforduló tény. A Káspitenger mellékén terülő Steppe-ken, hol a levegő szárazsága a magyar alföldet is jóval meghaladja, a legóriásibb, tökélyesebb görögűnnyre terem nagy bőségben, s az ott kőborló törzsekre nézve a forrásvízek hiányát pótolja. Arabiában, hol a Verestenger kigözülgése dacára, a psychrometrum 30 fok különbséget is mutat, (nálunk 12° az igen ritka maximum) a föld egyik legnemesebb növényének a „kávénak leljük a hazáját. A legelső physical földabrosz, mely tudósító kezébe akadand, meggyőzheti arról, hogy klimatologiai tekintetben Arabia a Szahara vidék folytatása. Emlégessem-e az egészen esőtlen Egyiptom termékenységét? Nem biz én, mert hiszen még fennyebben bizonyítja állításomat a cactusok, amaz erős vegetatio és nedvtől duzzadó növények példája, melyek a legkopárabb sziklás földeken, vékony, száraz levegőben a legvigabban, legduzzabban tenyésznek. Végre pedig tudhatná tudósító, hogy abban az általa iskolai éveitől fogva növényképtelennek képelt sivatag Szaharában oasiskok, még pedig nem kis foltoskák, hanem terjedelmes tagok, sőt egész tartományok léteznek, s ezeken, bárha levegőjük szárazsági foka az egész Szaharától nem különbözik is, palma- és más fák, gabna- és más főnömek teremnek, s amazoknak bármily hosszú és vastag törzsűkei, s ezeknek bármily dus szára, illetőleg szalmája lehet.

Most már tehát az absurdum is elenyészett, s vele együtt a witz; következőleg a witz se igazság. A P. H. csecsemő Herculese csak álmban látta a nagy kigyókat, és csak

levegőt tépdelt össze kacsócskaival. És azt kérdem méltó akadémiai tudósítás-e ez egy komoly laphoz?

Mert lám, én azt igen is lehetőnek képezem, hogy némely értekezést — legyenakadémiai vagy nem — csak a neveltségesség fegyverével lehet legsikeresben megtámadni, az levén legméltóbb jellemzése. A „difficile est satyram non scribere” nem csak utca-kon vagy salonokban, hanem tudós termekben is jut eszébe az embernek. Ugyde ilyenkor az illető értekezés állításaiiban vagy ezek helytelen füzésében kell kimutatni a neveltség, nem pedig belőlük erőltetve vagy hamisan, olykor tudatlanul huzott következtésekben, mint a P. H. abderitája cselekszik.

Berde értekezésében ilyes kimutatni való nem vala; ő sem fitymálásra, sem neveltségessé tételre alkalmat nem nyujta. Nem a tárgyánál fogva, mint a mely nem hogy valami elnyűtt lett volna, sőt felfogása tekintetéből merőben újnak mondhatni. A kigözülgésre már magában kevés figyelem vala fordítva az újabb időkben, a növényekre nézve, holott az állatokra, kivált a felsőbbekre nézve fontos, gondos kísérletekre méltatták. B. azonban a kigözülgést nem általánosan veszi fel, hanem egyszerre azon oldalról, miszerint gyorsabb vagy lassabb volta kapcsolathatva a növény táplálkozásával, másodsor a mennyiben a növények egy vagy más részére hat inkább; harmadszor végre klimatologiai tekintetből. Azt hiszem elég új-ság, mely bármily kevés szakértőben inkább résztvevő figyelmet, mintsem elménezkedési viselkedet gerjeszt.

De tárgyalásánál fogva sem adhatott fogantat Berde értekezése oly elvető becsmérésre, milyennek egész súlyát igyekszik éreztetni a P. H. csecsemő Herculese, mire szabad legyen már hallgatásából következtetnünk, mert bizony megragadására nem hiányzik nála — uti figura doct — a rozsa akarat. Részletekben hibázhatott itt vagy amott az értekező, hiszen ha tudós is, csak ember ő, s a hibázástól senki sem ment, még tán

pontja Bécs, Prága, vagy Lemberg lehetne. Kell-e mondanunk, hogy az országok figyelme Milano, Turin vagy Nápolyon csúg? sat.

Ezen nézeteit előadva író, így folytatja:

„Az ausztriai népfajok közt egyedül a magyar nincs rokonságban a birodalom kivül, sem nyelvileg, sem nemzetileg senkivel. Nemzeti létele teljesleg központosulva van az osztrák birodalom határai közt; s igen természetesen, mondhatni végtelenségig hivatva van arra, hogy mint közvetítő álljon a Duna partjain — kelet és nyugot között; nevezessék e birodalom Ausztriának avagy dunai szövetségnek. Két nagy szempillantást kivül, midőn ezen igazságot a Habsburg uralkodó ház fejedelmei elismerték; II-ik József egy időben nagyon komolyan foglalkozott azon eszmével, hogy az ausztriai birodalom székhelyévé tegye Magyarországot, I-ő Ferencz szintén ez eszmére tért, midőn az 1809-i szerencsétlen hadjárat miatt a birodalom székhelyét ott kelle hagynia sat.“

Ennyit szemelünk ki ez értekezés alapeszméiből, a mennyiben azok az általunk egykor máskor elmondott nézetek okadatolabb fejtegetéseit képezik.

Az író következő cikkeiben fontos adatokat közöl Magyarországról, az idegen népfajoknak betelepítés általi szaporodásáról, s az ősi és behozott népek közti villongások természetéről; kiemeli, hogy állott a nemzet saját nyelvét, felmutatja, hogy legrégibb időkben is a törvénykezési tárgyalások, belügyek, s hadvitel nemzeti nyelven ment, a miről elég tanúságot tesz az, hogy a magyar nemzet legmagasabb állású fiai, diplomatái, európai híri hősei, minő volt Hunyadi János, Báthori István, éppen nem ismerék a latin nyelvet, s ha e törvények e nyelven fogalmaztattak, az onnan van, mert akkor ez divatozott egész Európában, a németeknél úgy mint a magyaroknál, minthogy az írást leginkább a papság gyakorolta, mely a latin nyelvet használta.

Ennyit kívánunk ezuttal, ismertetés végett ezen cikkeiből kiemelni, melyben mi azon örömdetes jelenséget látjuk, hogy a világirodalomban mindinkább kezd felvilágosítottai történelmi helyzetünk, mi reánk nézve annál örömdetesebb, mert alig három év előtt éppen a Seine partjain oly hírlapi cikkek jöttek forgalomban, s legjelesebb publicisták tollaiból, melyek megdöbbentő járátlanágot áruktak el a magyar történelemben, s szomorú félreismerésre mutattak azon érdemeknek, melyeket nemzetünk drága vérével vívott ki egykor a kereszténység harcain.

Egy szó a magyar öltözet körül. Kegyes elnézést kérek, hogy én nem kezdek; de szükségemnek találom. Ki engem ismer, tudja, hogy egész életemben, (t. i. mikor csak módom volt benne) magyar öltözetet viseltem; tehát távolról sem férhet hozzám a gyanu, hogy becses nemzeti öltözetünk ellen szólok. Hanem ott áll a dolog, hogy éppen most kell annak czélszerűsítéséről gondoskodunk; még pedig kényelmi és kivált egészségi tekintetben.

E szerint a test szabad mozgása és természeti kipárolgása érdemel főleg figyelmet.

Mi volt őseink fővege? Merem hinni, hogy életmódjuknál fogva nagyon sokat voltak hajadon fővel; mikor pedig befödtek fejüket, történelmi rajzaik bizonyítják, hogy magas, tehát öblös süvegeket viseltek, melyekben nemcsak fej, hanem levegő is volt. — Nyakravalójuk nem igen volt, s mivel ma pótoljuk, az elég czélszerű. Dolmányaik, kaczagányaik, s egész testet borító öltözetük bőveke voltak. A történet beszél. Tehát az újabb korban divatozott szűkülése a magyar öltözetnek nem eredeti, hanem már kölcsönzött divat; még pedig — nem kevés szeszével a francia szellemnek — a tricot világból. — Lá-

baikat nagyon kurtá szaru saru fődte. Még mikor a hosszú szaru, vagy is lovagszímákat kezdtek viselni, ezek is elég bőveke voltak: mint bizonyítják a valódi lovagöltözetek rajzai. Tehát a bő öltözet nemzetünknek honos, és czélszerű is volt. Minél fogva meg kell adnunk, hogy a korunkban is pantallonok alatt viselt bő csizmak, valamint topányok, sőt magas kalapok is, egészségi tekintetben czélszerűek voltak. Semmi sem nyugtatlanítja annyira a testet és rongálja az egészséget, mint a feszes és szorultság.

Az előbb mult évtized országgyűlései alatt Pozsonyban egy ugynevezett „matematikus suszter“ a követi kar előtt nagy ismeretséggel és haszonnak örvendett. Egy sörbutykában az ipariskoláról volt szó, s midőn a polgártársak azok haszonlatanságát vitatták, nehezteléssel fölkiáltott a józan eszű ember: „Eh, mit tudok ti! vajon az én mesterségemhez nem szükséges-e a matematika? különben hogyan mérném ki a láb arányait, és szabnám ki a bőrt, hogy a tyukszemeket ne sértsék!“ Villámgyorsan terjedt el e bölcse megjegyzés. Mesterünk lett a nagy férfiú, ki annyi ma-yar követet megóvott a tyukszemek kinyitól. Ő tehát a szögnek fejére koppintott.

Vegyük elülről tétünket:

A kalap nemzeti öltözetünknek újabb eredetű, s ha van nemzeti kalap, az éppen nem a gombolyú fejre tapadó; mert hát, körül vagyunk véteit, rusnyákak-, s oláhokkal, kik mindnyájan olyat viselnek; t. lünk kölcsönözték-e? Vagy talán a pörge palócz kalap az? melynek kissé magasabb öble mellett karimája elvész, s a magas tetejű kalapnál is annyival hátrányosabb, hogy nehezebb, s így kelleitől nagyobb nyomást gyakorol. A magyar öltözetet legtovább megtarták a kisebb nemeselek polgárok. Már ezeknél pedig országszerte az ugynevezett kupczesek, vagy is feltételej, vagy mészelt kalapot találjuk, mely valóban szélesebb karimája s magasabb házága tekintetéből egészségre czélszerűbb, tehát érdemesebb is, hogy nemzeti öltözet maradjon. Egészségre úgy hiszem, elég annyit megjegyezmem, egy kalap czélszerűségeit illetőleg, hogy az a fejet enyhén takarja, ne szorítsa, a kipárolgásnak szabad tért engedjen, és az arcot, kivált szemeket verőfénytől esőtől ótalmazza. *)

E kellek a pörge kalapnál hiányzanak. Az szorosan tapad s feje, izadságot fejfájást okoz, arcznak szemnek alig biztosít ótalmat.

A test takarói már a mult évtizedben czélszerűleg átváltak. A Zrinyi Szapári K. dolmányok kellő bőséggel által nyertek nemzeti tisztséget és divatot.

Mellényeik őseinknek tudom, olyanok voltak, melyek még tenyérnyire a csipőre is lapultak. Minek hát az ma, hogy a magyar mellény még csak derékig is alig ér, hogy legalább a nadrág szíját fődne? Hivatkozok alföldi edzett atyáinkra? Igen, de nem élünk mindnyájan a pusztán; szeretjük is a kényelmet, kényes testünk meg ki van téve ágyéknyalásnak, meg még sokkal gonoszabb csikarásnak, mit nyár hevében is egy vendég szellő lengedezésétől kaphatunk. — Ebből ne gondolja senki, hogy a puhaságot ajánlom; sőt midőn akarom, hogy a test kellőleg takarva legyen, tiltom a nehéz tikaszó burkonyokat.

A nadrág szép, szép ha tapad, kivált izmos tagokra; de sok benne a feszs, még több az anyagi kár; mit fiakkal áldott családapák legsajnosabban érznek. Lehet biz azt bővíteni a nemzeti szűk kára nélkül; még pedig kissé szélesebb ellenzővel meg zsebekkel is ellátni.

A csizmaá vonatkozólag, szintugy egészségre czélszerű, hogy szárai tágak legyenek, a láb párolgás szabadulása végett. A szűk csizmában a láb mindig szorul, párja vissza-

*) A székely kalapot legczélszerűbbeknek véljük, a mint a mult évtizedben viseltük volt.

verődven, megnyirkul; e miatt mindig fázik, mi kellemetlenség mellett, lehetlen, hogy az egészségre is káros ne legyen. Többi közt, hol rejlik oka nemzeti podagrának? *) — Igen, de hát hogyan segítsünk?

Elég, ha a csizma lábfejen és illetőleg ennek hátán tapad; ez akadályozza a kelleitlen szotyogást; a lábujjak szabad mozgásban legyenek; mi által elmarad a tyukszem, s ha van, kíméltetik. Jól tudja ezt pesti cipészem, Molnár András az egyetemutczában, ki ajánlok. — Hogy a hosszú szár meg ne rogyganyjon, segít a bélése keménysége; vagy ha ez nem tesz, a galambkosárra alkalmazott kis zsinór-hurok (schlingli) s vele kapcsolt gombocsa nem rontja a nemzeti alak díszét.

A sarkantyú mulhatlan kellek-e? **) úgy hiszem, csak is lovaglaskor. Gyalog ember legfőkébb táncban kényelembe burkolta a testet. Volt idő, hogy a bájos ara a nagyanyám asszonyról maradt pártát és menyegzői kontöst öltö fől; mert az nemzeti asszonyi egyenruha volt; diszszel, pompával, újabb költség nélkül. Hol van most bár a tavalyi öltözet? melyet a pipere vágy, divatüzemleg rég zsiláruvá tett. Hejh, pedig ők gazdálkodhatnak meg a nemzeti szükségesek millióit!

Azon időben jól illett nőinkre az egyszerű mez; meg voltak hozzá terelve. Egyébaránt ma sem hiszem még, hogy annyi deli alkatra, csupán a divat által erőszakolt mindenféle testpótlék éppen szükséges volna.

Udv a hölgyeknek, kik virradtuk hajnalcsillagai lettek. A női magyar öltözet egyáltalán jól indult. Csak annyit adok hozzá, hogy a crinoline mindamelllett, hogy egy időben egészségre magam is szót tettem érte, lejarta magát, s teljességgel nem kiegészítő része a magyar női öltözetnek. Ha szabadna ajánlanom helyette, egyetlen rugalmas, tehát szőrszövetet szoknyának.

Ha meg hölgyeink keleti származásukkal dicsőködnek, jusson eszükbe, hogy keleten hasznos női divat a bugyogó; mi nálunk is, — már mint orvos mondok — kivált zordon időben hasznos szolgálatot tehetne.

A lábak csinoságával összeférhető a férfiak rovata alatt ajánlott saru módosítás. Ennyit vétem, talán illetékesen, a dologhoz szólhatni.

Dr. Oroszhegyi Józsa.

Bukarest, márcz. 18. 1860. — Betegségem miatt szinte egy hét után irhatom meg önnek, hogy a kamara e hó 12-kén itten szokott innepélyességgel megnyitott, s másnap az uralkodó már elindult Jászvásárra, oltan is megnyitandó. Közölm itt lehető hű fordításban a megnyitó beszédet, és e gyűlés eleibe terjesztendő törvénytervezet vázlatát, mint a melyek legvilágosabb fényt terítenek a leendőkre, s szándékosan mellőzöm a megnyitási szertartás részleteit, minthogy a dolog lényegére azok ugy sem tartoznak, s majd mindenütt olyan egyöntetűek.

A megnyitó beszéd így hangzik:

Követ urak!

Az egyesült fejedelemségek politikai helyzete, a jan. 5 és 24-diki szavazatoknak, — valamint a kezes hatalmak, ugy a magas porta részéről előismerés által, szabályozva van. Mostani működésünket tehát azon erkölcsi és anyagi jobblét felé kell irányoznunk, melynek feladata: kiragadni a román

*) Elég ember volt podagrában, ki soha hosszú csizmát nem viselt.

**) A sarkantyú kordován csizmára.

Illik a magyar legény lábára. — Azt mondja a népdal.

Szerk.

mi sem, t. i. én és az idézett Herceles. Hanem az ilyes hibák, — tegyük hogy voltak — melyeken a főgondolat eldöntése nem fordul meg, nem jövesitnek oly kíméletlen modoru elvető itéletre még egy abderitát is.

Utóbbi megjegyzésem nem különben illeti a P. Lloyd tudósítóját, a ki megemlítvén, hogy az akademia némely tagjai geologiai és kémiai tekintetből ellenészrevételeket tettek, abból szabadságot vesz az értekező tudományos jelleme felett általában palczát törni. Berde jó meteorologus lehet, ugymond, de kémiai és geologiaiban járatlan. Ezen tudósítónak is tudni kellett volna, hogy ellenészrevétel három esetben szokott keletkezni: elsőben midőn olyant állít valaki, a mi az illető tudomány általános, mondhatni párt és felekezet nélkül elismert elveivel és tanaival ellenkezik; másodsor, midőn állítása oly tan vagy tétel, mely felett a vélemények pártilag vagy egyénileg megoszolva; harmadsor, midőn valamely külön tényről vagy adatról helytelenül van értesítve az állító vagy értekező. A három közül csak az elsőből, s még ebből is nagyon csínyán következtethet egy harmadik — tán nem is avatott egyén, — az állító tudatlanságára a kérdéses tudományban. Az utóbbi két eset pedig ilyes jogot annyira nem ad, hogy az itélet a hebehuragyságon kívül könnyen ejthetné sokkal komolyabb vád alá. Liebig egy rakás híres kémikus leszamarozott (sic), mire rész szerint ezek is visszaadták a kölcsönt; hát már abból azt itélje a világ, hogy Liebig, Berzelius, Mitscherlich, Löwig sat. járátlanok a kémiaiában? O lepidum caput! Pester Lloyd-nak az ő akademiai tudósítója! ha illem, udvariasság vagy méltányosság nem voltak elég erősek elcsitett itéleted visszatartóztatására; ha a francia akademiaiban éppen most folyó botrányos jelenések nem bírtak inteni okadókra: legalább a szigorú jog azt kívánta volna, hogy részletezd mit nem tud, vagy mit vél helytelenül B. a kémiaiában, geologiaiban és növényphysiologiaiban, s ne állj

elé általános — aspersioval, melynek következtében a P. L. ötezer olvasója azt hiszi, hogy az akademia B. személyében oly érdemtelent igatgot tagjai közé, kiről már beköszöntő értekezése lehúza a tudósi lárvát. Mindenesre megkívánhatni egy német lap német tudósítójától nemzeti közmondása ismeretét: Leben und leben lassen!

Brassai.

VISZSZATÉRÉS A HAZÁBA.

Báró ORBÁN BALÁZS-tól.

(Folytatás.)

A vár beltere romokkal van elborítva, s a fok végpontján levő emeltebb helyén egy fellegvár szilárd bástyái magosulnak fel, melyek körül voltak sánczok, s felvonó hídallat; építése igen régi, a löfegyverek feltalálása előtti korból való, s akkor ezen belső vár fekvésénél fogva bévehetetlen lehetett. — Az a mi engem leginkább meglepett s bámulatra ragadott, azok az ezen fellegvár alapszikkalába bevésett barlangok voltak, melyek bámulandó nagyszerűséggel, s őskori egyszerűséggel vannak a szirt granitfalába bevésvé, s egy — szik sikátorok által egymással egybefüggésben levő — tünkeletet képeznek, a tenger felőli oldalon majd négyszögű majd kerek ablaknyitok vannak vésvé; az inneni letekintés valójában megdöbbentő, mert alól kivált sziklafalak s szédítő örvények felett áll az utas. — Alatt a haragos tengernek messze feleapadók s habzó tajtékba visszahanyató hullámai zajlanak, melyeknek mély basszusához a földalatti meletekbe beszorult szélroham füttyölése fúvékony sopráno hangokat, melynek fortissimo-ját egyegy életunt bástyafalnak leomlása által előidézett zaj adja meg.

En leültem egy ily ablaknyitlatba, körültem mindenütt romok, a lábaim alatt tántogó mélységben romokon megtört tenger, s szivarra gyujtva elmerengtem e romok mult-

jára, s elgondoltam, hogy minő kezek valának annak építői? ha azok a szabadság védelmére építették-e? s mióta nincs mit védjenek, dűledéznek; vagy zarnokság fészke volt-e? s mióta e szép hazában az önkény mindenütt biztosan s büntetlenül uralkodt, azóta ninesen ily sasfészkekre szüksége, s összeomlottak azok mult eseményeiről regelő romokká. Annyi kétségtelen, hogy azok római korból való, szilárd művek, daczolók ezredévek viharjaival, oly művek, melyek legyőzhetlenül urálnak az idő felett, melyek büszkén szembeállnak az elemek és az emberek rombolásával.

Európában, Ázsiában, Afrikában, az ő világ minden ősmert tájain, minden népek földjén ezen hatalmas nép tevékenységének maradványai vannak, mint egy colossalis esontváz szétszórt tagjai, egy oly esontváznak, melynek sírgödre volt az egész föld.

Századunk nagyszert eseményeknek száza, mert az az emberiség átalakulásának korszaka, mert a felett a felgyújtott szabadság szöveteke világít; s sok minden dűlend multról regelő rommá, melyet e század eleje még mint szilárdon daczolót látott állani.

De ezen kor romjai nem leendnek többé olyakká, melyekről ne tudhassa a vándor, hogy mik voltak, nem, mert ezen kor nemcsak építéletükkel írja fel történetét, mint a mult, melyeket bár mily sziklák granitból készülték legyenek is, idő s emberek szétrombolnak, s melyekből végre is csak egyes töredékek maradnak fel, melyek csak kétes sejtések terét hagják fel a vizsgálódónak; korunk Gutenberg nagyszerű örökségének segítségével ázékony, gyűlékony és könnyen szakadó papírosból, olvadékonny ónból oly szilárd történelmi emlékeket emel, melyeket sem az idő vasfoga, sem az emberek rombolása megsemmisíteni, szétmorzszálni nem tud; korunknak nem leendnek többé oly romjai mint a glúrdi várrom, melynek multja bizonytalan legyen, melyről csak homályos sejtései legyenek a vizsgálódó utasnak, sejtések, me-

lyek csak meseszertileg s kísértetes adomákban tüntetik fel az őket teremtő kor történetét; korunk kétszeresen épít, s ha középkületei szétporlanak is, azért az azokhoz kötött emlékek nem vesznek el, mert a tudomány csarnokában egy más emlék állítatik fel, melyet semmi viszontagság ledönteni nem tudand.

De nemcsak a leirt várrom van itten, az egész vidék messze kiterjedő romokkal van beborítva, mindenütt az apró bokrok borította halmokon régi falak alapját lehet látni, melyeknek őrügéből serény nyulak pattognak ki, s melyeket én elmélázván a multon, többnyire késő s bajt nem okozó lövésekkel kísérek, puszkám mintha ellett volna varázsolva, nem akarta e néma romok lakóit sérteni; különben e romok között semmi emberi lény, az emberi iparnak semmi nyoma, ezen vidék itt egészen a multé. — Messze bent egy nyáját legeltető vén pásztort pillanték meg, örömmel közlített feléje, hogy talán valami felvilágosítást, valami népadomát tudhatok meg tőle, de a kevés beszédű öreg minden élénk kérdésködésemre bilmem-el (nem tudom) felelt.

Hosszas bolygásom után elfáradva, s az idő is esteledvén, visszafordultam a tengerparti juhnyájak nyomdoka alkotta ösvényt követve, itt is mindenütt a mult földjét tapodtam, a több száz ől, magas függőlegesen felemelkedő sziklák csucsan mindenütt régi erődök maradványai látszóttak; ezek egyik legjelentőbbike a szó teljes értelmében a levégőben csúg, s Isten ígéje által tartatik csak fel, ugy annyira ki van vésvé alóla az alap, hogy az erkelyként kinyulik az alatt zajló tengerre, s ott csúg összekövesedve, mint egy gyökert verve a sziklaellen, zöld indák takarják azt el, s azok mint ékes bársony rojtok lecsüggve ringanak a szél lendületére, árnyában szomorúan turbékoló gerlek ütöttek tanyát, s félve reptülnek el, midőn a vándor földalatti trégek felett kongo léptei megzavarják ezen azt tűnőpélyes csendét.

(Folytatjuk.)

nemzetet azon helyzetből, melyben egy gázós és szenvedésteles mult juttatta. Mi december 6-dikán kelt rendeletünkben kimutattuk volt kormányunk által a nemzetnek a konvenczióban letett elveknek megvalósítására választott ösvényeket. Miniszternek mostanra készen áll a hon érdekében és a konvenczió szellemével összhangzó reformok sorát önk elébe terjesztetni. Fontolják meg önök hogy nagy reformok készítésére hivatva, s törvényhozási és pártatlan jelleműek, mely hazánk jövőjeért felelősségre teszi önket, kérem szemeik előtt el ne vesszék! Én ki az országok unióját képviselem, soha nem feledem, miszerint ezeknek jövője ez elven és a nemzeti nyilatkozat bölcs hazafiságán alapuljon.

Isten védje ez országokat, Isten világossítsa a gyűlés működését. A kamarát megnyitlnak nyilvánított.

Ama december 6-diki rendelet nincs jelenleg kezem között, azonban „Dombóvicza” után nagyjában mégis közölhetem. 1) kölcsön felvétel; 2) a választó törvény egy széles alapszéklete; 3) a rendes hadsereg szaporítása; 4) községi törvényterv behozása; 5) általános adózás; 6) jobbágyság sorsának javítása sat.

Ezek azon főbb törvénytervek tehát, melyek a kamara elibe terjesztendők, s melyek kétségkívül megérdemlik a közfigyelmet. Ha csak a sok bukást nem említem, egyéb újat mint házban ülő marodi nem jelenthetek; itt emésztő lelketem tegnap óta azon gázós esemény, mit Pestről táviratoztak; de talán a hír nagyobb mint a valóság, csak ezzel vigasztalom aggodó lelketem. Bukaresti magyar Közlönyünk kezdene mutatkozni Magyarhonból a résztvevők. Erdélyből még csak egy gertyeszeget előfizetünk van, de biztat a remény, hogy nem marad egyedül, miután még a kevés magyarsággal bíró Brassóból is fel vagyunk szólítva hogy küldjünk íveket. r. l.

Ujdonságok.

— A jövő szerdán Pauli jutalomjátékául adják a „Hungonottak” című operát; kívánjuk, hogy a fiatal színész szorgalmát a közönség lelkes részvétele jutalmazza.

— Kolozsvár város községe, fényes tanulóját adta annak, hogy a kebelében fennálló nemzeti színháznak a városra legkövetlenebbül ható fontosságát őrzi és érzzi. Tegnapelőtti községi ülésében 15 ezer forintot határozott a színház tőkealapjához, ezen felül évenként egyszer mint mások ezer forintot, mely évi járulék 20,000 forint tőke kamatját képviseli. Ha országunk több nagy községei is erejük szerint követnék a lelkes példát, úgy bízhat számíthatni magyar színészetünk állandó megalapítására. Ugyancsak közelebből a város községe a magyar akadémia házára 4,000 forintot szavazott meg; meglátjuk, hogy e nemes részvételt hogyan viszonyozandják a magyar honi városok, az erdélyi Múzeum érdekében? — Nagy-Körözs előlment a jó példával.

— Egy nevezetes tolvajság jött napfényre városunkban. Ezelőtti mintegy hét hónappal P. S. úrtól, egy pénzeszközny fölverésével mintegy három ezer forintot loptak el, arany, ezüst és bankjegyekben, egy részben a löverseny-egylet pénzét. A károsult színtylo tapintatosan mint kitartóan, figyelemmel kísérte a házi cselédséget. Egy 17 éves szerű fiatal inas volt, ki folytonos szolgálatot tett a bűnösök titkos nyomozása körül, mialatt a házi ur őt magát tartá figyelemmel. Közelebből a szolgainas ideje kitelvé, haza kívánt menni Magyarországra, utlevélet nem kapván, ura eszközölt kényszerű utlevélt, megjutalmazta szolgáját s elbocsátá. Midőn ez már a szomszéd aluig ért, a helybeli cs. rendőrség egy megbízottja, s a kárvalótt uraság beírta a cselédet, letartóztatják; és a gyanu nem csalt: a félév előtt ellopott pénz a hűtelen cseléd kezén találtatott 223 forintnyi érték hijjával. Most várja méltó büntetését.

— Kódi Farkas István, ki mint a közügyek lelkes barátja volt ismeretes, f. hó 22-én élte 41-dik évében gyors halál áldozata lett. Béke poraira!

— A Teleki-féle pályadíjt, mely ez évben vigjátékra volt kitűzve, Greguss Agoston „A lángész” című vigjátéka nyerte meg.

— Schwarzer Ernő volt közmunkaügyi miniszter s később a Wanderer szerkesztője f. hó 18-kán 52 éves korában Bécsben meghalt.

— A pesti márcz. 15-ki eseményről írják a „Wanderer”-nek Pestről: „Az itteni biztonsiági hivatalnak kétségen kívül tudomással kellett bírnia arról, hogy itt márcz. 15-ikén demonstrálni szándékoznak, mert tegnap kora reggel az itteni kath. templomok egy rendőrbiztos vezetés alatt, biztonsiági őrkkel láttattak el, a kik ottan gátolják a csoportosuló ifjúság beemelését. A céljukban ekin akadályozottak a reformáltak egyházába mentek, s a miatyánkotelmondva „Szózat” egy versszakát elénekelték. Azután a ferenczvárosi sarkterbe vonultak, hol 1849-ben elesett honvédek is vannak eltemetve, s a gyorsan növekedő csoportozat a temetőkertén kívül maradvá énekelt s éljont kiáltozva egy a temetőszélén levő fa ágára babér koszorút fűggesztett. E közben egy erős őrcsapat jelent meg, s midőn a felhívottak szétoszlásra nem készültek, egy része az őrségnek szegzett szuronnyal előnyomult, más része lött, minek folytán többen nagyobb s kisebb sebet kaptak. Egynek (Forinyák) térdkalácsán ment át a golyó. Ez s bizonyos Csenkey nevű nehéz sebet kaptak. Szerencsére beteghordó szekerek voltak résen, melyeken a sebesülteket a „Rókus” kórházba vitték. Az ezen szomorító eseményről tudósítás az egész városban fájdalmas szenzáció okozott. A város élénksége nőt delutánig, s nagy embertömeg minden látható ürügy nélkül, s mely csöndben járt a város főutcain alá s fel, míg végre esti 7 óra tájt a nemzeti színház közelében nagy tömeggyűlése megállott. A kedélyek általános feszültsége miatt a színház szinte üresen maradt, s úgy látszik a csoportozatok még színház után sem szándékoztak szétoszlani; mert a mint halljuk az utcák nagyobb katonacsapatok által őrítették meg. — Ezen pártatlan tudósításhoz még oda tehetem, hogy itt nyolcz nap óta igen sok befogatás történt. Hírszerint fölségsértési váddal volnának terhelve.” — A főnnebbhez hasonló értesítést tesz később a „Wien. Zeit.”: Pesti s bécsi lapok írják, hogy az egyetem fekete táblájára a helytartóság egy megintézetet tett ki, melyben a hasonló demonstrációkba résztvevő tanulókra nézve a hatóságok feljogosítottak, hogy őket a katonasághoz is besorozzák.

— Radnáról írják nekünk, hogy márczius 4-ken négy radnai lakos három szánnal, hat ökörrel a havasról szénát akarva

lehozni, mindenestől odaveszték. Ugyanis miután a szánakat megrakták, alig haladtak egy puska lövésnyire, s egy meredek hegyoldalról óriási hógömb (lavina) indulván, a szerencsétlen gazdákat ökreikkel szánakkal együtt elevenen eltemette. Az egész helység lakossága, zsandárok, bányásztsztek másnap a hirtadás után mind kimentek a helyszínre, s hozzáfogtak az áráshoz: de mint tudósítónk írja, a hat ól magas és roppant széles hótömeg fenekét nem érthették el, s a szerencsétleneket föl nem találhatta, tavaszra maradt (!) a további kutatás, melynek kétség kívül akkor se lesz semmi sikere, minthogy a hőomlás rendszeren földdel, kővel, fákkal elegyűlten szokta áldozatait eltemetni. 11 árva siratja e gázóselet.

— Demeter Sándornak a Kazinczy-emlékére Sepsi-szentgyörgyön mondott műve nyomtatásban is megjelent Brassóban, s egyike az ez alkalomra mondott költemények legszebbikének; s ha bár néhol metrika tekintetében enged kívánni valót, de folyékony és eléggé zengetes nyelvezete e hiányt nagy részben pótolja, annyival inkább, mert e hiány nem általános s a verszetet nagyobb része formailag is megfelel a széptani kívánalmaknak. Figyelmeztetjük e költeményre a Kazinczy-almanachok szerkesztőit.

Nemzeti színház. — Szeredán márcz. 21-ken „Eszmeralda” nagy ballet 5 felvonásban, szerelte Perro, zenéjét Pagni. — Perro és Pagni urak megteremték, Aranyvári is bájoalan kitánczolta, hanem mi csak annyit szólunk az egészhez, hogy a drámai cselekvények előadása végett a legszebb láb sem helyettesítheti a legrutább szájat sem. Nagyon sajnáltuk, hogy Jekelfalusi, kit az ég szép hanggal áldott meg, Claude Frello néma szerepében farszta magát, ha bár pantomicája ellenkülönben nincs kifogásunk. Adja ég, hogy nemzeti színházunkban mi a színművészetnek csak beszélő és ne a mutogató nemet láthassuk. E célra pedig adjon ég illő pénzalapot a színháznak, hogy célja ne a tele színház, hanem eszmék és érények terjesztése legyen.

Csótörtökön márcz. 22-ken „Hunyadi László” ez annyiszor adott magyar dalmű, mint mindig, most is tele töltte a színházat. Jekelfalusi a czimszerepben valóban bájoalta a közönséget. O teljesleg hangjánál volt, s éneke oly érzelemzadag vala. Alakja nemes, játéka átgondolt és átértett, articulatioja tiszta, s a legkisebb részletekig érthető. Magyar dalműben valódi magyar dalművészt láttunk.

Kolozsvári piacziár. Márcz. 22-én 1860. — Bécsi mérője osztrák becsben. Tiszta búza 3 ft 85 kr. — Elegy búza 2 ft 75 kr. — Rozs 1 ft 82 kr. — Árpa 1 ft 26 kr. — Zab — 1 ft 97 kr. — Török búza 1 ft 68 kr. — Pityóka 1 ft — kr. Marhahús fontja 12 kr uj pénzben.

Politikai hírek.

— A „Neue Pr. Zig.” egyik tudósítója Párisból márcz. 13-ikáról, meglepőleg határozott hangon így ír: „Ma ön figyelmet Franciaországban kívül eső két különböző pontra hívom fel. Tökéletesen jól értesülnek hiszem magamat, midőn önnök jelentem, hogy a villany-távíró a legközelebbi időben két nagy felkeléssel fogja önhöz megvinni a hírt. A nagy-zultán görög alattvalóinak felkelését, a mint engem jó helyen bizonyossá tettek, nem lehet tovább feltartóztatni; a nápolyi felkelés pedig nem fog tovább magára várni.”

Az állítólagos görög felkelésről közelebből még nem mondhat semmit a párisi levelező, noha újra bizonyossá teszi a szerkesztőseget, hogy a dolog érdemére nézve nincs mit kétkednie; de már az állítólagos nápolyi felkelés tárgyában képesnek véli magát némi közelebbi körülményekre legalább czélni. Ezen közelebbi körülményeken levelező Cavour gróf és társai valóban művészi revolutiónálásán kívül, melyet a francia politika által ottan, az angol műkedvelés által pedig mindenkor támogatottnak mond, érti a király nagybátyjának Leopold s yracusai grófának, a ki 1837-ben Eugen Savoya carignani herceg nővérétől kelt össze, kétes magatartását, valamint a brit hajóhadnak közelebb, mint jelenléte volt, Castellamare előtt lett megjelenését. Az első nézve felhozta, hogy ezen királyi herceg, csak hogy uralkodó unokaöccsével való ellenkezést nyilvánosan kitüntesse, nyilvánosan kikocsikázik a szárd követ hintáján; a brit hajóhad érintett megjelenéséről pedig azt mondja, hogy az roppant szenzáció gerjesztett, s hogy Nápolyban nem kétkedik senki a fölől: „hogy a felkelésre ezen flotta által fog adni a jel.” Az ismeretes irányu porosz lap levelezője szörnyöküdi, hogyan tapasszák lábbal Franciaországot, Anglia és Szardínia egymást vártogatva a legitimitást. — Ugyanazon lapban egy másik párisi levelező szintén a Görögországgal határos török tartományokat jelzi olyanokul, a melyekben a kelteti kérdés fel fog merülni, melynek az olasz kérdést fel kell váltani. (M. S.)

— London, márcz. 17. A felsőház tegnapi ülésében Somerset hg Ellenborough lord interpellációjára ezt válaszolá: A Nápoly előtt álló angol hajóhadnak semmi újabb utasítások sem adtak. Politikai menekülteket fogának felvenni az angol hajókra. — Derby lord tagadja ennek szükségét, miután Nápolyban nem történt fölkelt. Carnarvon lord a ház figyelmét egy következő tartalmú táviratra hívja föl: Savoya a helyhatóságok szavazása után be fog kebleztetni; ennek tartalma e szerint ellenkezik Cavour az iránti biztosításaival, miszerint a nép s a többi hatalmasságok meg fognak kérdeztetni. Newcastlet herceg bevallja, hogy ellenmondás létezik Cavour biztosításai s ezen távirat tartalma közt; s megjegyzi, mikép tegnap Thouvenelnek egy nagy fontosságu sürgönye érkezett. A kormánynak még nem volt ideje, azt tekintetbe venni. Minden közöltetni fog a parlamenttel, melytől eszélyt s tartózkodást kell kívánni.

Az alsóházban Russell lord Kinglake kérdésére azt válaszolja, mikép az angol s porosz kabinetek közt tökéletes nézet-összhangzás uralkodik; Ausztria s Oroszországtól még nem érkezett határozott válasz Savoya ügyében. Cavour azon nyilatkozta, miszerint a savoyai nép szabadon szavazhat a Franciaországhoz csatlakozás iránt, valami rendkívüli dolog s megnehezíti a többi hatalmasságok beavatkozását. Ő a francia külügyminisztert egy sürgönyt kapott, mely előadja, mikép az Olaszországban történt területváltozás Franciaországra nézve is területváltozást tesz szükségessé. Thouvenel sürgönyét nem lehet azon Franciaország által adott ígéret teljesítésének tekinteni, miszerint az európai hatalmasságokat meg akarja kérdezni;

ő előkészíté az ezen sürgönyre adandó választ, mely — ha ő felsége helyeslését megnyerendi, a házakkal közöltetni fog.

— A „Patrie” márcz. 19-n jelenti: Toscana valószi-nüleg külön közigazgatást nyerend Carignan herceg alatt. Turin, márcz. 19. Victor Emanuel király tegnap Farinit audientíán elfogad s kezeiből átvéve a szavazások eredményeire vonatkozó okiratokat. A király késznek nyilatkozott Modena, Párma s Romagn szavazatait elfogadni s büszkeséggel nevezdi ezen tartományok lakosait saját népeinek. A hivatalos lapban egy rendelet közlésezi az aemiliai tartományok bekebleztetését s a választó-testületeknek márcz. 25-re összehívását.

A pápa romagnai alattvalói az első sorában voltak, kiket a szárd király keblére ölt; lehet-e tehát képzelní, hogy Toscanának szintén nemskára hódolatát megvándó népet magától eltasztandja; s hogy később is bármely olasz népet keblétől távol tartson, ha annak netán magát fölajánlani alkalma és módja lenne? Az olasz városok az eddigi eredményt minél nagyobb föltűnéssel ünneplik meg. Florenczben a szavazat eredményének kihirdetésekor alkalom nyújtott a lakosságnak hanges örömradiásokra, s a főváros erőinek ágyui 101 lövéses üdvözlék a bekebleztetést. S valamint itt, úgy Bologna, Parma és Modenában hasonló örömrivajok hangzottak föl; de sőt Milanóban is hanges kifejezést kívánt a lakosság adni érzelmének, s a harangok zugásában találá föl azt. Mindez még csak előleges fölujongás; a különböző olasz tartományok népei még csak most készülnek a valódi ünnepelekre, és készülnek egyszersmind — ebben alig lehet többé kétség — újabb eseményekre is. Vajjon az eddigi siker nem fogja-e gróf Cavourt felbátorítani arra, hogy a vágyak egy részének való-sulta után a másik rész valóslítását is meg ne kísérlje, kivált oly hatalmas támaszok mellett, melyeket a nyugati hatalmak nyílt és alattomos pártolásában bír?

Victor Emanuel már kimondá a szót, melylyel Romagn népet magához csatolja; ennél fogva bizton várható most, hogy a római udvar eddigi szilárd ellentállásának tényleges kifejezést adand. Mint általánosan hiszik, a római curia az excommunicatio fegyveréhez nyuland mindenekelőtt, s a másod-ik intés, melynek amazt meg kell előzni, már el is ment volna Turinba. A római curia azonban mint világi kormány úgy látszik világi fegyvereire is kész támaszkodni. Kétségtelen, hogy utolsó időben ő is sokat tett seregének fölgyarapítására; de e mellett egyszersmind hű szövetségese Nápoly segélyére számít, főleg, ha valóslulna, hogy a francia őrség Romából elvonuland. Hogy e seregeknek, a pápának úgy mint a nápolyinak, nemskára csakugyan fontos szerep jutaland, erre mindenesetre sok jel mutat. A francia s brit kormányok még febr. közepén tartottak attól, miszerint a többi pápai tartományokban is kitörhetend a fölkelt: vajjon nem fognak-e most, talán ugyanakkor, midőn Turinba az egyházi villám leszálland, a pápai tartományokban is a rég megasótt lázadás aknák föllobbanni? Az események mindenesetre oda értek, hogy ily esetreleg késznek kell lennünk, kivált ha Thouvenel titkon fülébe sugandja gr. Cavournak, hogy már elmúlt „azon percz”, mely alatt febr. hóban a tényállás változtatását megtiltotta.

Hogy a nyugati hatalmak nem csak a pápai államokban, hanem a felsziget déli részén is eseményeket várnak, ezt mutatja az angol hajóhadnak a nápolyi pártokra küldetése, melyre nézve midőn a brit kormány a parlamentben interpelláltatott, l. Somerset kijelenté, hogy a hajóhad parancsnokának nincsenek részletes utasításai, de föl van hatalmazva a nápolyi politikai menekülteket fölvenni, kik nála menhelyet keresnének. Hir szerint az Algeirásban álló francia hajóhad is e partok felé sietend; lehet-e tehát kétség az iránt, hogy a nyugati hatalmak itt is megértnék tekintik a piemonti emissariások alattomos művét, s van-e abban valami különös, ha most, midőn Közép-Olaszországban a dolgok átalakulása bevégezés elé siet, már is azon jövendő dolgok felé fordítjuk a figyelmet, melyek valóslínúségét mutogatnunk nagyon is fölösleges?

A szárd kormány által tett intézkedések eléggé mutatják, hogy legrövidebb idő alatt ismét egy új háború küszöbén hisz állani. E perczben már 5 hadosztály áll Lombardiában, melyek együtt 50 ezer embert tesznek ki. Ehhez véve az 50 ezer főnyi francia seregét, tehát 100 ezer főnyi sereg figyeli vagy fenyegeti e perczben a Mincio-vonalat. A többi három szárd hadosztály úgy van elhelyezve, hogy néhány nap alatt Alessandriában könnyen egy hadtestét egyesíthetnek, honnan akár Lombardiába, akár Közép-Olaszországba vethetn. A tartalékoknak f. hó 10. és 18-ka közti egybehívása által az összes hadosztályok a hó vége előtt hadi lábon állandnak, s april 1-jétől kezdve hadi zsoldot is huzandnak. Mindez intézkedés, mindez örkifejtés csupán a végrehajtandó bekeblezés megvédésére volna-e irányozva?

Annyi bizonyosságok látszik, hogy ha események készülnek, ezek nem Savoya miatt fognak bekövetkezni. Ennek bekeblezése ellen Svájcz követé Turinban átnyújtotta tiltakozását; de ez nem is egyéb egyszerű tiltakozásnál. Svájcz nem mondja, hogy e területnek Franciaországba kebleztetése folytán fölmentve érzendi magát az 1815-ki szerződések által reá szabott semlegességi kötelezettségek alól, s tiltakozását úgy látszik már előre ideiglenesség jellemével ruházta föl, mint melyet csak a nagyhatalmak nyilatkozatáig tartand fön, kijelentvén, hogy meg lesz elégedve, ha csak Savoya semleges területrészei Franciaországba kebleztetésük után is éppen úgy megtartandják semlegességi jellemüket, mint Szardínia alatt. Ha Svájcz ezt várja a nagyhatalmak nyilatkozatától, ezt valóslínüleg megnyerendi; de többet aligha, miután még ma sincs kilátás arra, hogy a nagyhatalmak részéről erőlyes tiltakozás jöjjön létre. Ausztria és Oroszország még nem adtak választ az erre vonatkozó közlése; Anglia és Poroszország közt nézetegyenlőség jött ugyan létre, de ez porosz lapok szerint nem megy a tiltakozásig, hanem beéri a bekeblezés — el nem ismerésével.

Genua, márcz. 10. Az innen Novarába indult hadcsapatok a megelőző nap parancsot kaptak, hogy ezredeiket hadi lábra állítsák. Nemcsak készletek érkeznek ide a francia csapatok számára, hanem egész gyalog- és tüzér ezredek is jönnek ide.

— A porosz sajtó egy része így nyilatkozik a savoyai ügyre nézve: Savoyát igénybe revén — mondják — Napoleon éppen nem szögte meg abbéli szavát, miszerint „hódításokat” nem teend. A hódítás erőszakos elfoglalással azonos,

de szerződés szerinti egyezkedés soha hódításnak nem mondható. Hódítás vala-e az, midőn Poroszország tíz év előtt a két hohenzollerni hercegséget átvette? Hódítás-e, midőn a Jahde-öböl birtokába jutott? Szárdíniától rosz néven vehetni talán ezen ország-csereberét, de azt nem tagadhatni, hogy teljes joga volt neki ez alkat kötni, és így Napoleon is jogosítva volt, azt elfogadni. Erőszak után azt is akadályozhatni ugyan, a mire valakinek kétségtelen joga van, de akkor azon veszélyes elmélet állíthatnák fel, hogy a souverainitás nem bizonyos jogok körére, hanem csak addig terjed, a meddig ez az erősebb hatalmaknak tetszik. Ez által a nemzet-közi jog teljesen felforgattnak és az erősebbnek joga lépne helyébe.

Ha a savoyai ügy alkalmából a Rajnát fenyegető veszélyről szólnak, ez helytelen következtetés, mert a savoyai ügy analogiájára Napoleon a Rajnát is éppen csak akkor ejthetné birtokába, ha Poroszország ezzel egyetért; ekkor pedig senkinek sem volna joga, ez ellen felszólalni. A porosz kormány ezen beléegyezése nélkül a Rajnát el kellene foglalni, meghódítani, és ez aztán egészen más dolog lenne, mint a mi most Savoyával történik. „Hódításokról” pedig Napoleon egyenesen lemondott.

„Nem képzelhetnének kíváncsi dolgot, — mond egyik berlini lap — mint: ha Poroszországnak sikerülne annak a szerencsétlen német kisállamokodásnak szerződés útján lassan-lassan véget vetni.”

— Madrid, márcz. 13. Az afrikai hadjárat második része dicsőségesen nyitott meg. Vasárnap, 11-kén, egy morokból álló számos hadtest, közte a melillai kabilok, támadta meg a spanyoloknak Tetuan előtti táborát. Azon hadtest viszonyomatot; hadiállásai elfoglaltak; félóránnyira üldöztek; veszteségek jelentékeny.

Ujabbak. — London, márcz. 19. A „Times” ma egy Bécsből kelt sürgönyt közöl, mely azt jelenti, hogy Ausztria a svájci semlegesség szerződések által garantizott jogainak mindenemű megsértése ellen fog nyilatkozni.

— Turin, márcz. 17. Tegnap a város az annexio megünneplésére ki volt világítva, Cialdini tbk Bolognába utazott. Azt állítják, hogy Toskánában a közigazgatási rendszerben csak a legszükségesebb változások fognak eszközöltetni. Carignan herceg legközelebb Florenczbe utazandik.

— Turin, márcz. 18. Farini ide érkezett s a király által elfogadtatott. Ő átnyújtja az aemiliani tartományok általános szavazására vonatkozó törvényes okmányokat. A király Farini beszédére így válaszolt: „A népekarnak ezen manifestációja oly általános, oly önkényes; az a rend, kitartás, és

hazafiasságnak oly számos bizonyítványait foglalja magában. Én elfogadom a népek ünnepléses szavazatát; büszke leendek arra, hogy azokat jövőre saját népeimnek fogom nevezhetni.”

Midőn a király a régi tartományokkal nemcsak Pármát s Modenát, hanem Romagnát is egyesíti, mely utóbbi tartomány már maga elszakadt a pápa uralmától, úgy hiszi, hogy egyáltalában nem sérti meg az egyház fejé irányábani élénk hűségét. Ő kész, a pápa legfőbb hatalmának gyakorlására szükséges függetlenségét védelmezni, udvarának fényéhez hozzájárulni s souverainitásának hódolni.

A „Gazetta ufficiale del Regno” közli az aemiliani tartományok bekebelezésére vonatkozó rendeletet, melyeknek választó-testületei márcz. 25-re hivatalnak össze.

— Milano, márcz. 17. A rendőrigazgatóság egy proclamatot adott ki, melyben a tegnapi kivégítés alkalmával történt kihágások megrovattak. A „Gazzetta di Milano” tudni akarja, hogy Franciaország s Piemont közt a Toskánai miatti véleménykülönbség kölcsönös engedmények által kiegyenlített.

— Kern, a svájci követ átadta Párisban a maga tiltakozását; de a francia külügyminiszter határozottan kijelentette volna, hogy a császár Faucigny és Chablais kerületeket határainak biztosítására sokkal szükségesebbnél tartja, mint hogy azokat Svájcznak átengedhetné. Ez úgy tehát a nagyhatalmak színe elé kerülend. A francia kormány maga viszi azt oda, egy jegyzék által, melyben a francia-piemonti egyezményt tudomásukra hozandja s a „Patrie” szerint nyitlan kifejtendi előtűk a „személyes biztonság” indokait, melyek a francia kormány eljárását igazolják. Ez úgy látszik főleg porosz részről vár tiltakozást; de annak eredménye már nem igen lesz, s Thouvenel utasítá is a berlini francia követet, nyilatkoztassa ki, hogy tiltakozás esetében a francia kormány azt teendi, a mit Poroszország Krakó bekebelezése alkalmával, t. i. — tudomásul veendi.

— Egyszerre két lap hoz egy hirt, mely egész Németországot fölrázzhatja. A stuttgarti „Beobachter” s a „J. de Genève” párisi levelezője azon meglepő hirt lökték ki a világba, hogy a francia követ Münchenben alkudozásban áll Bajorországgal a rajnai Pfalzban átengedése iránt. E tartomány a lünevillei béke után mint Donnersberg megye tartozott valaha Franciaországhoz s így a császár ominosus „reclamer” és „revenir” szavai könnyen arra is alkalmazhatók lesznek. Egyelőre e hirt hivatalosan megczáfalják Münchenből; de annak hatása aligha nem tovább rezgend még a kedélyekben.

— A „Patrie” is megerősíti azon hirt, hogy a Savoya átengedése iránti okmány f. hó 15-én Franciaország és Piemont közt aláíratott, s ez által e két hatalom ez ügyet már annyira elintéztnek tekinti, hogy egy Párisban elterjedt hír szerint a

francia csapatoknak már f. hó 20-án be kellend Chamberybe vonulniok.

— A francia „Patrie” jelenti, hogy Maximilian ausztriai főherceg Öfelsége felszólítása következtében, brazíliai útjából nemsokára visszatér. Május hó első napjára várják Triesztbe a rendelkezése alatt álló „Elisabeth” gőzösn leendő megérkezését.

— Bécs, márcz. 15. A rajnai lap írja: A Rómából érkező tudósítások mind megegyeznek arra nézve, hogy a pápai kormány szilárdul el van határozva egy lépést sem tágitani, hanem a legszükségesebbet is megvárni. Itt azt hiszik, hogy a pápa és a szövetség csapatai között komoly összeütközésre fog kerülni a dolog.

— Az orosz czár és porosz regens-herceg, mint Párisban hírlik, közelebből találkozni fognak egymással.

— Milano, márcz. 21. Az itteni francia csapatok ma megkezdtek a visszavonulást Franciaországba. A 80-dik ezred Susán, a 2-dik Nizzán át.

— London, márcz. 20. Castlerosse lord a felsőház tegnapi ülésében áthozta a királynőnk a feliratára adott feleletét. Ő felsége örövend, hogy a parlament helyesli a kereskedelmi szerződést, mely az Angol- és Franciaország közötti barátságos viszonyokat elősegíti.

Kinglake az alsóházban azon észrevételt teszi, hogy ő sürgönyt kapott, mely szerint a savoyai községtanácsok a Szárdínia mellett maradás, vagy önálló állam alakítása mellett nyilatkoztak volna. Egy küldöttség ezen szavazatot Turinba vitte. Az angol kormány vegye ezt tekintetbe, a midőn Thouvenel utóbbi sürgönyére fog felelni. Russell lord viszonzozza: a kormány még semmi jegyzéket sem kapott a svájci szövetség tanácsától; ő a ház mérséklettségére hivatkozik, hogy a kormány szabadon megfontolhassa, minő választ adjon a francia külügyminiszternek. A kérdés európai érdekű. A kormány annak idejében igazolni fogja eljárását. Addig a mérséklettség szükséges.

— Genua, márcz. 17. Nápolyból 14-iki újságok érkeztek. Hat, közelebből elfogott nápolyi száműzetésbe ment A többiekre nézve ellenparancsot adtak ki, mert rosszállják Bécsből a tulszigort. Egy osztrák tábornok érkezett Nápolyba. A két nyugati hatalom követei megújították tanácsait a király előtt.

Bécsi börze. Márcz. 21-én: Nemzeti kölcsön 77.70. pft. — Metalliques 5 pcentes 68.80. — Urbéri papírok: magyar 71.75. — erdélyi 68. — Bankrészevény 855. Korona 18 34. Cs. k. arany 6.30 1/2. Ezüst 133.50.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(902)
982.—1860.

Hirdetmény.

A maros-ujvári Sóbánya részére az idén körülbelül 1,000—2,000 bécsi öl bukk tűzifa, 3 lábnyi hasábkban, a Maros-Porto melletti váradjai farakhelyről Maros-Ujvárra szállítandó, és az ottani Marosparton öltbe felrakandó.

Felszólítanak a vállalkozni kívánók, hogy illető írásbeli ajánlatokat f. év április 15-ik napjáig a m.-ujvári Sóbánya-hivatalnál beadják, és azokban árköveteléseiket, és egyéb feltételeiket tisztán és kötelezőleg elősorolják: mi mellett világosan meg egyeztetik, hogy a faszállítási bérnek egy bécsi ölnél 4 fti 50 krt. o. é. felülhaladni nem szabad.

Ha a vállalkozó ezen faszállításnál a M.-Portoról, M. Ujvárra üresen visszatérő kincstári sőhajókat használni akarán, azoknak használata minden használatibér követelése nélkül meg fog engedetni.

(898)
Sz. 4235
357 1860.

Pályázati hirdetés.

A magas cs. k. belügyminiszteriumnak f. évi február 19. ról 5665.—308. szám alatt kelt kibocsátványánál fogva a legközelebb következő 1860/1 iskolai év kezdetével a felsőbb katonai képző intézeteknek két erdélyi államalapítványi hely, és az alsóbb katonai képző intézetekben ismét két hely leszben betöltendő, mire nézve f. év április 25-ig pályázat hirdettetik.

Ezen államalapítványi helyekre minden segedelemre szorult erdélyi ifju hivatta van, legyen az egy államhivatalnoknak, katoná vagy más érdemesnek a fia.

A kérvényben pontosan és lelkiismeretesen előadandó a jelölt testvércinek száma, továbbá az, hogy azok közül melyek vannak elhelyeztetve avagy élveznek egy alapítványi helyet vagy egy ösztöndíjt.

A jelölt kell hogy tizenegyedik életévét egészben vagy már szinte betöltötte és a tizenkettődikét még tul ne haladta legyen, legyen beoltva és tökéletesen egészséges.

Annak kell, hogy ha egy felsőbb képző intézetekbeni helyről van szó, hogy a harmadik elemi iskolai osztályt, és az alsóbb képző intézetekbeni helyre nézve legalább a második elemi iskolai osztályt jó sikerrel végezte legyen.

Különösen ellátatandók a kérvények:

1. A jelölt keresztlevelel.
2. Az illető iskolai osztálybeli elemi iskolai bizonyítvánnyal, nevezetesen az iskolai bizonyítvánnyal azon utolsó félévről, mely a kérvény benyújtása előtt közvetlen lejárt.
3. A szülőknek szegénységiról szóló, a helyi hatóság által kiadott s az illető politikai hatóság által láttamozott hiteles bizonyítvánnyal.
4. Az oltási bizonyítvánnyal.
5. Egy katonai orvostudor által kiállított egészségi bizonyítvánnyal.
6. A szülők vagy a gyámok az iránti nyilatkozatukkal, miszerint készek egy ily alapítványi helynek megnyerése esetében, a jelöltnek az intézetbe leendő elhelyeztetésére szükséges költségeket hordozni.

Az ily formán készült s az elősorolt bizonyítványokkal ellátott bélyeges kérvények a fenn kitűzött határidőig ezen cs. k. helytartóságnál nyújtandók be.

N.-Szeben, m. rez. 5-én, 1860.

Az erdélyi cs. k. helytartóságtól.

(905)

(3—3)

Határozat.

A cs. kir. városi deleg. kerületi törvényszék Kolozsvárt Izsák Veronika özvegy Gábor Andrásné f. év márcz. 2-dikán 1232 sz. a. vett azon kérelme folytán, miszerint Kolozsvárt 1856 szept. 29 ról kelt, s 1857 szept. 29-kén kiízetendőnek határozott 800 prtnyi részről szóló, s most ellévedett osztálylevele, illetőleg adóssági okmánya amortisállással, fentnevezett cs. k. hivatal ezennel felszólítja említett oklevél birtokosát, hogy, bárki legyen is az, tulajdonosságát egy év alatt mutassa ki o. törvényszék előtt, küönben az oklevél érvénytelennek fog nyilvánítani. Kolozsvárt, márcz. 8-án, 1860.

(907)
Sz. 845.—1860.

Hirdetmény.

Az érdeklettek kérésére a földbirtokosok és a községi korcsma jogu N.-Csérgeden jövő hó 14-dikén az ott lévő faluházánál, 3 évre t. i. év április hava 24-diktől, 24 április 1863-ig ki fog adatni. Banaapénz 150 fti o. é.

A többi feltételek alólirt hivatalnál átnézethelnek.

D.-Szt.-Márton, márcz. 17-én, 1860.

A cs. k. járáshival.
SZENDREY,
k. k. adj.

NEM HIVATALOS.

(908)

Felszólítás.

Mohaupt Katalin, néhai Mohaupt Fülöp tűzér-raktári szolgálóleánya, a 3-dik számú raktárban Kameniczen Pétervárad mellett, ezennel kéri, tudatná holtartózkodási helyét nagynénjével Stifter Ámáliával született Mohaupt, s ennek férjével Stifter Adalbert cs. k. iskolai tanácsossal Linzben Felső-Ausztriában.

(909)

Örök áron el- vagy haszonbérbe kiadandó jószág.

Iszlo országút mellett, három óra távolban M.-Vásárhelytől, 309 hold szántó és kaszáló, 250 hold erdő és legelő, 8 hold legjobb állatpotban lévő szőlő, jó lak- és gazdasági épületek; továbbá 1 venlégfogadó, 3 prebendások háza, végre 16 szolgáló ember a faluban kik évenként külön-külön 104 napot dolgoznak saját kenyérükön. A vásárolni vagy haszonbérbeni szándékozók bérmentes levelekben értesítsék a tulajdonost mlgtos Iszlai László urat, Iszlóban, utolsó posta Maros-Vásárhely.

(914)

Brönnert pecsétvize

csalhatatlan szer bármínemű étel olaj, vaj, fagygyu, stearin, kátrány, szurok, keréksár, olajszin, hajke nocs stb. által ejtett foltok, pecséttek kivételére, a nélkül hogy legkevesé ártana a selyem, bársony, bőr, butor- és ruhakelmék eredeti színének. Legjobb és legolcsóbb szer a glacé-keztük mosására, 18 és 45 kros üvegcsékben, valamint 2 fr 40 kros nagyobb adagokban. Valódi található ifj. Tauffer József kereskedésében óvár 259. sz.

(910)

Beszterce vidékén a tekei járásban fekvő Nagy-Nyulason az egész birtokosság korcsmai joga 1860-dik év május 5-től kezdve egy vagy több évekre haszonbérbe kiadó, s az

(2—3)

(2—3)

(3—3)

(1—3)

(891)

Hirdetmény.

Alábbirtak többszöri felszólítás nyomán kegyes tudomására ohajjuk juttatni az illetőknek, miszerint 393 vételjegyzőlt számára 500 dézma munkálatot 1778 községgel juttatánk az illető magas hivatalhoz.

A még hátra lévő munkálatok márczius végeig elkészülendők.

Azon tisztelt földbirtokos urak pedig, kik még dézma ügyleteiket ránk bízni akadályozva valának, sziveskedjenek ez év márczius utolsó napjáig rendelveikkel megállítani, mert e határ időn tul csak kivételesen vállalkozunk.

Kelt Nagy Szeben márczius 3-án, 1860.

Nuridsán testvérek.

(853)

Stein Janos-nál Kolozsvárt megjelent, s minden könyvtárúsnál kapható:

Rövid utasítás egy 20 hold területű VÁLTÓ GAZDASÁG rendezésére kis birtokosok számára.

Az erdélyi gazdasági egylet kívánságára

IRTA

B. BÁNFFY JÁNOS,

KIADTA

az erdélyi gazdasági egylet.

Második kiadás.

Ára 36 kr. o. é.

BORONKAI MARGIT.

Történeli regény.

IRTA

DÓZSA DÁNIEL.

2 kötet, 16-todré, füze 2 forint oszt. értékben.

AZ

UJ IPARREND

május 1-től 1860. kiható az egész birodalom területére, (a velencei királyságot és katonai határörvidéket kivéve), ára 20 kr.